

Metodický pokyn pro učitele

Téma:

Deepfake a jak jej rozpoznat

Klíčová slova:

Dezinformace, mediální výchova, práce s fakty

Anotace

Žáci budou seznámeni s problematikou deepfake technologií. Budou zasvěceni do charakteristiky, využití i vzniku deepfake technologií a jsou jim poskytnuty rady, jak mohou deepfake sami rozpoznat. Po prezentaci si žáci vyzkouší rozpoznávání deepfake videí od skutečných. Součástí hodiny je i krátký pracovní list zaměřený na zopakování témat z prezentace. Mezi hlavní cíle patří: zvýšit povědomí o novodobých manipulačních technikách či způsobech jak šířit dezinformace a zatraktivnění předmětů občanské výchovy a základů společenských věd pro žáky.

Průřezová témata:

Mediální výchova

Výchovně vzdělávací cíle:

- Žák je schopen vysvětlit podstatu problematiky deepfake.
- Žák chápe rozdíly mezi deepfake formáty a ostatními způsoby šíření dezinformací a dokáže je správně popsat.
- Žák se orientuje v základních způsobech, jak deepfake rozpoznat a jak ověřovat informace.
- Zatraktivnění výuky předmětů OV nebo ZSV pro žáky.

Doporučený věk:

Věk nad 12 let, vhodné pro 8. a 9. třídy základních škol a jim odpovídajícím ročníkům víceletých gymnázií.

Časová dotace:

45 minut

Pokyny:

- Úvodem hodiny seznámte žáky s problematikou deepfake technologie pomocí přiložené prezentace a textu, který je k ní k dispozici. (Obě části jsou součástí přílohy). Prezentace je zaměřená na charakteristiku a vysvětlení základních pojmů, zejména deepfake, deep learning a shallow fake. Dále popisuje vznik deepfake technologie, výskyt a zejména rady, jak deepfake rozpoznat. V posledních snímcích prezentace je příklad, na kterém lze vysvětlit fungování technologie, a krátké deepfake video, kterým je prezentace ukončena.
- V druhé části rozdejte žákům pracovní list. Začněte první úlohou a pusťte jim soubor videí. Úkolem je rozpoznat deepfake video od skutečného videa na základě rad poskytnutých v prezentaci.
- Po přehrání všech videí můžete s žáky vyhodnotit, jak byli úspěšní.

- Po vyhodnocení prvního úkolu budou žáci pokračovat ve vyplňování dalších úloh pracovního listu.
- Na závěr hodiny zkontrolujte s žáky odpovědi dle přiloženého klíče. Třetí úloha pracovního listu je vhodná pro vlastní invenci žáků, tedy odpovědi v klíči nejsou závazné.

Doporučená literatura:

Literatura v češtině:

<https://zvolsi.info/2020/02/17/deepfake/>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3054950-prvni-politik-na-svete-vyuzil-v-kampani-deepfake-video-v-indii-diky-tomu-mluvil-rec>

Literatura v angličtině:

<https://www.csoonline.com/article/3293002/deepfake-videos-how-and-why-they-work.html>

Seznam příloh:

1. Presentace
2. Text k prezentaci
3. Soubor deepfake a skutečných videí, sestříhaných do jednoho pásma
4. Klíč k videím i pracovnímu listu
5. Pracovní list

Vypracoval:

Radovan Štencel, Mendelovo gymnázium Opava